

Sefa Koyuncu

Yaşadıkça

sefa.koyuncu@tg.com.tr

Muhafazakâr san'at nedir?

Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreteri Prof. Dr. Mustafa İsen'in, 23 Mart 2012'de, muhafazakâr san'atı tartışmaya açmasının üzerinden bir yıldan fazla zaman geçti.

-Konu hâlen netlik kazanmış değil.

Çözümüne katkı olması dileğiyle hemen belirtelim ki, her san'atçı hatta her millet ve medeniyet kendi san'atının muhafazakârdır. Ya'nî, hiçbir millet; inanç, kültür ve tarihinden kaynaklanan, dolayısıyla köklü bir geçmişi olan san'atlarının yok olup gitmesine râzı olmaz. Her millet, köklü san'atlarının yeni teknoloji ve fikirlerle geliştirilip, "Bu, benim millet ve medeniyetimin, gelenek temelleri üzerinde yükselen çağdaş san'atıdır" diye övünerek, çağlar boyu insanlık âlemine sunulmasını ister.

Şu hâlde muhafazakâr san'at tutucu (conservative) değil; geneleğe bağlı (traditionalist), çağdaş (contemporary) ve yenilikçi (innovative)'dir.

Muhafazakâr san'atın bu temel kriteri gerek **Doğu** gerekse **Batı** medeniyetleri için geçerlidir.

Nitekim, Prof. İsen, Nuriye Akman'a verdiği röportajda, hattın modernize edilmiş şekli olan Adnan Çoker'in "Enel Hak" yazısını, çağdaş muhafazakâr san'ata örnek göstermiştir. (Servet Gündoğdu, Çağdaş Türkiye'de Muhafazakâr Sanat Sorunu, s. 39)

Batı (Hristiyan) muhafazakâr san'atı için ise tipik bir örnek olarak Rönesans'ın öncülerinden Michelangelo'nun, sözde Davud Heykeli'ni gösterebiliriz.

MUHAFAZAKÂR MICHELANGELO

Roma'daki Aziz Peter Kilisesi'nin mimârı Michelangelo, Yunan ve Roma san'atından devraldığı idealleştirilmiş insan tasarımlarının ulaştığı gerçekçilik boyutunu yakalamaya çalışmıştır. Perspektif anlayışını geliştirip kendi tarzına temel yapan Michelangelo, onlarca heykel ve freske

imza atıp, **Batı'nın Roma'yı yeniden inşa etme idealinde** önemli görevler almıştır. (Peter Weiss, Direnmenin Estetiği, s.212)

Muhafazakâr san'at, tamı tamına Michelangelo'nun işte bu yaptığıdır. Devraldığı Yunan ve Roma san'atını geliştirerek, 21. yüzyıl ve daha ötesine taşınmasını sağlamak. Nitekim Michelangelo'nun bu sözde Davud Heykeli'nin bir kopyası, geçen yıl ülkemizde "Great Masters" adı altında sergilenmiştir.

Kendi millet ve medeniyetimiz adına muhafazakâr san'attan kastedtiğimiz ise esas olarak, Adnan Çoker örneğinde olduğu gibi, gelenekli san'atlarımızın yok olup gitmekten kurtararak, modernize edilip geleceğe taşınmasını sağlamaktır.

SAN'ATIN AHLAKÎ BOYUTU

Prof. İskender Pala ve Prof. Uğur Derman'ın da üzerinde önemle durdukları gibi muhafazakâr san'atın kriterlerinden biri de ahlakî değerlere saygılı olunması gereğidir.

Yine Michelangelo'nun sözde "Davud Heykeli" bu konuda da en çarpıcı örnektir. Bu çıplak heykelin bir kopyası, Kudüs'ün Davud "aleyhisselâm" tarafından fethinin üç bininci yılı hatırasına armağan olarak Floransa'dan Kudüs'e gönderilmiş ancak pornografik bulunarak geri çevrilmiştir (2001).

Aynı sözde "Davud Heykeli"nin, 13 Şubat 2013 Çarşamba gecesi TRT1'de saat 01.35'te ekrana gelen ve orijinal ismi "Children of Men" olan "Son Umut" filmindeki görüntüsü müstehcen bulunup bazı kısımları mozaiklenerek verilmiştir.

Bu haklı tepkiler de gösteriyor ki "çıplaklık" ve şuyuu vukuundan beter "Günlük Müstehcen Sırlar"ın san'at adına toplum önünde alenen sergilenmesi en azından insanî ve ahlakî değerlere saygısızlıktır.

Sözün özü:

M u h a f a z a k â r san'at, gelenekli san'atları yenileyerek geleceğe taşımak ve bunu yaparken de ahlakî değerlere saygılı olmaktır!..

Makaleyi, yazarın sesinden dinlemek için QR kodunu okutun.